

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА



МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 – 16 жовтня 2019 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції 15-16 жовтня 2019 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2019. – 230 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Редакційна колегія:

Агеєва І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - д.е.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., доц., Каламан О.Б. – к.е.н., доц., Мельник Ю.М. – к.е.н., доц.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом №2 від 01.10.2019 р.

(визначає рекомендації для оцінки ефективності інвестиційних проектів підприємства на стадіях розробки, реалізації і за їх підсумками – нормативи, цільові і граничні значення, методи);

- керівників фінансових і інвестиційних підрозділів підприємства (визначає механізми, використовувані методи і інструменти, принципи, правила і завдання для організації інвестиційного процесу і досягнення інвестиційних цілей підприємства);

- інших учасників розробки і реалізації інвестиційної політики (зовнішніх інвесторів, власників підприємства і ін.).

Література

1. Косова Т. Д. Становлення інституціональних інвесторів в Україні: проблеми теорії та практики. – Донецьк : ІСП НАН України, 2004. – 296 с.

2. Мазур Н. А. Проблеми і перспективи інвестицій в АПК України / Н. А. Мазур // Економіка АПК. – 2009. – № 4. – С. 73–77.

3. Денисенко А. А. Управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / А. А. Денисенко. – К., 2006. – 20 с.

4. Ступницька Т. М. Підвищення ефективності використання основного капіталу підприємств харчової промисловості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 / Т. М. Ступницька. – Одеса, 2008. – 20 с.

5. Коновал О. А. Інвестиційна стратегія та її значення в розвитку підприємства [Електронний ресурс] / О. А. Коновал // Торгівля і ринок України. – 2009. – Вип. 28. – Т. 2. – Режим доступу до журн. : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tiru/2009_28_2/index.htm

МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

**Ніклюк О.В., д.е.н., доцент, Донець Л.Я., к.т.н., доцент, Левчук Ю.С., ст. викладач
Одеська національна академія харчових технологій**

В сучасних умовах аграрне виробництво розглядається як основа економічного зростання національної економіки, соціальної стабільності в суспільстві та рівноправної інтеграції в європейське економічне співтовариство. Трансформації вітчизняного аграрного виробництва мають суперечливий характер і на даний час є незавершеними. Розвиток аграрного виробництва в Україні відбувається під впливом низки хронічних проблем, серед яких нестабільність платоспроможного попиту, посилення конкуренції, обмежений доступ до джерел фінансування, нарощування фінансових і комерційних ризиків. Тільки за наявності ефективних інструментів вирішення зазначених проблем та подолання наслідків їх впливу можливо забезпечити економічне

піднесення аграрного виробництва в Україні. Все це актуалізує питання пошуку нових підходів до регулювання аграрного виробництва, в першу чергу на основі механізму, спрямованого на забезпечення підвищення соціальних і економічних показників розвитку, диверсифікацію виробництва та впровадження інноваційних технологій, посилення конкурентних позицій вітчизняної аграрної сфери тощо.

Система соціально-економічного розвитку аграрного виробництва включає підсистеми: забезпечувальну, функціональну, цільову, контролюючу і регулюючу. Інституційне упорядкування згаданих підсистем регуляторної політики й функціонування відповідних механізмів управління аграрним виробництвом сприятиме ефективному використанню потенціалу аграрного виробництва з утвердженням високого рівня його соціально-економічного розвитку.

В умовах пріоритетності соціально-економічного розвитку аграрного виробництва актуальності набуває питання щодо обґрунтування базових факторів та детермінантів розвитку, серед яких нами визначено: інституційні зміни; техніко-технологічні та соціальні зміни. Сформульовано загальну методологічну концепцію дослідження, яка враховує не лише соціально-економічні аспекти, а і цілу низку інших (нормативно-правових, екологічних, ментально-моральних) взаємодій здатних забезпечити ефективне регулювання, та сприяє формуванню нової системи поглядів, що засновані на збалансованому поєднанні інноваційних аспектів.

Формування дієвого механізму регулювання соціально-економічного розвитку аграрного виробництва має ґрунтуватись на відповідних об'єктивних соціально-економічних законах, які нами було систематизовано в чотири групи: - макроекономічні; - господарські; - ринкові; - суспільні. Вітчизняний і зарубіжний досвід переконують, що без застосування інструментів державного регулювання, таких як бюджетно-податкова, грошово-кредитна, інвестиційна, інноваційна та амортизаційна політика, які прямо або опосередковано впливають на соціально-економічні інтереси суб'єктів аграрного виробництва, забезпечити розв'язання екологічних та ресурсних проблем аграрної сфери практично неможливо. У цьому зв'язку важливе поєднання інструментів державного регулювання та ринкового саморегулювання, які втілюються у механізмі регулювання розвитку аграрного виробництва.

Запровадження дієвого механізму регулювання соціально-економічного розвитку аграрного виробництва сприятиме створенню й запровадженню інноваційних технологій виробництва агропромислової продукції, зниженню їх природоємності, запровадженню маловідходних і безвідходних технологій у сільському господарстві, збереженню й відтворенню родючості ґрунтів та охороні земель. За результатами дослідження визначені методологічні аспекти функціонування механізму регулювання соціально-економічного розвитку аграрного виробництва в сучасних умовах, який орієнтований на якість продукції аграрного виробництва та підтримується інвестиційно-інноваційними факторами й умовами.

Відповідно до аналізу розвитку аграрного виробництва нами зроблено висновок, що гармонійне й ефективне функціонування ринкової системи вимагає наявності ефективної державної інституційної структури регулювання, яка б могла гарантувати дотримання прав приватної власності, свободи ринкових агентів, вільного ціноутворення, ціни, конкуренції та ефективних інститутів ринкової інфраструктури, що дозволить всім ринковим суб'єктам досягти відповідної взаємодії та ведення власної ефективної діяльності без контролю з боку держави.

Обґрунтовано, що базисом забезпечення інноваційної діяльності у аграрному виробництві повинно бути партнерське співробітництво суспільства, держави, аграрного виробництва, освітньо-наукової сфери через застосування різних форм державно-приватного партнерства для вирішення завдань соціально-економічного розвитку аграрного виробництва й національної економіки в цілому. Тобто актуальності набуває необхідність формування та реалізації механізму державно-приватного партнерства щодо забезпечення соціально-економічного розвитку аграрного виробництва. Механізм державно-приватного партнерства регламентує організаційні основи взаємодії органів влади та аграрного бізнесу при формуванні політики розвитку аграрного виробництва, а також економічні методи генерації цілей, заходів щодо удосконалення форм державно-приватного партнерства та проведенні системного моніторингу їх ефективності.

Особливість та характер соціально-економічних процесів у аграрному бізнесі, проблеми які є сьогодні, дія чинників та наявність обмежень для зростання зумовлюють зміни в механізмах регулювання соціально-економічного розвитку аграрного виробництва. Авторське бачення комплексного механізму регулювання соціально-економічного розвитку аграрного виробництва полягає у трактуванні його як сукупності взаємоузгоджених засобів, методів та форм впливу регулюючої складової, що корелюють з взаємозв'язками всіх складових соціально-економічного розвитку аграрного виробництва, продукують мультиплікативні ефекти макроекономічного зростання і включають сукупність елементів, методів координації, правових норм, упорядкованих певним чином з метою подолання перешкод, що стоять на шляху реалізації соціально-економічних інтересів суб'єктів аграрного бізнесу, суспільства та його окремих верств.

Отже, в стратегічному плані завдання механізму регулювання соціально-економічного розвитку аграрного виробництва полягає в утвердженні конкурентоспроможного, соціально-спрямованого, функціонуючого на засадах інноваційності аграрного виробництва. А щодо аграрної сфери в цілому – створити інституційні умови для покрокового, планомірного їх переходу до функціонування на принципах сталості, відновлюваності, природно-економічної відповідальності суб'єктів господарювання. При цьому соціально-економічні інтереси повинні підпорядковуватися інтересам соціуму, а не навпаки. Це стратегічна мета, досягнення якої, на наше переконання, повинно стати пріоритетом, адже національний аграрний потенціал – ключ до підвищення

добробуту української нації, зокрема в умовах підвищеного попиту на продовольство.

Література

1. Васильківський Д.М. (2014) Методичні основи обґрунтування стратегічних напрямів розвитку соціально-економічного розвитку відповідно до рівня зовнішньої дії. Наука й економіка. Вип. 1(33). С. 225-229.
2. Ніколюк, О.В. (2018) Теоретико-методологічні засади інституційного регулювання соціально-економічної безпеки аграрного виробництва: монографія / О.В. Ніколюк. – Одеса: Друкарський дім, Друк Південь, 298 с.
3. Соціально-економічні засади розвитку сільських територій (економіка, підприємництво і менеджмент): монографія / [Малік М. Й., Кропивко М. Ф., Булавка О. Г. та ін.]; за ред. М. Й. Маліка. К. : ННЦ ІАЕ, 2012. 642 с.

МЕТОДОЛОГІЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ

**Каламан О. Б., к.е.н., доцент кафедри менеджменту і логістики
Одеська національна академія харчових технологій**

Управління стратегічним розвитком вимагає застосування цілого комплексу підходів, методів та інструментів, оскільки являє собою інтегровану область діяльності, яка розкривається в теорії і практиці через сукупність функцій управління, способів вибору і реалізації стратегій, методів тактичного управління, підходів до здійснення інноваційного розвитку. Таким чином, окремі методи або приватні прийоми досліджень і розробок не можуть охопити дані проблеми в цілому. Потрібна розробка, обґрунтування та застосування методології стратегічного розвитку виробничих підприємств.

Методологія - це вчення про метод, наука про побудову людської діяльності, яка проявляє свої межі [1]. Це тип раціонально - рефлексивного свідомості, спрямований на вивчення, вдосконалення та конструювання методів в різних сферах духовної і практичної діяльності [2].

Розробкою методології займаються багато сучасних дослідників в галузі економіки. Так, Ю. І. Трещевський вважає, що «методологія - багаторівнева система отримання, конвертації і викладу знань про будь-який об'єкт» [3]. Л. І. Підоймо розглядає методологічні основи модернізації підприємств, визначаючи методологію як «...органічну єдність світоглядних, загальнометодологічних принципів, загальнонаукових методів пізнання і специфічної приватної (локальної) методології» [4]. Е. Ю. Околелова як методології пропонує сукупність двох груп методів оцінки об'єкта дослідження [5]. Е. Л. Смольянова представляє методологію дослідження на основі компонентів «...об'єкт, предмет, проблеми, сукупність дослідницьких засобів, а також визначає принципи і методи дослідження, що проводиться» [6]. Н. В. Сироткіна визначає «сукупність взаємопов'язаних і взаємообумовлених методів, методик, процедур,

	економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса	
65.	МАРКЕТИНГОВАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ НА ОСНОВЕ АНАЛИЗА БАЗ ДАННЫХ Лапицкая О.В., к.э.н., доцент, Шах А.В., Гомельский государственный технический университет имени П.О. Сухого, Беларусь	173
66.	РОЛЬ МАРКЕТИНГОВОЇ СИСТЕМИ В ЕКОНОМІЧНОМУ МЕХАНІЗМІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ Богданов О.О., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса	177
67.	ДЕПОПУЛЯЦІЯ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В СТАЛОМУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ Лагодієнко В.В., д.е.н., професор, ОНАХТ, м. Одеса, Лагодієнко Н.В., к.е.н., доцент, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Швець О.В., к.е.н., докторант Міжнародний університет бізнесу і права, м.Херсон	180
68.	ЕФЕКТИВНИЙ РОЗВИТОК ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ Машканцева С.О., к.е.н., доцент Національний університет «Одеська морська академія», м. Одеса	182
69.	ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В АПК Турленко Н.В., к.е.н., докторант ОНАХТ, Алексєйчук О.О., асистент Міжнародний університет бізнесу і права, м.Херсон	184
70.	МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА Ніколюк О. В., д.е.н., доцент, Донець Л. Я., к.т.н., доцент, Левчук Ю. С., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	186
71.	МЕТОДОЛОГІЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ Каламан О. Б., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	189
72.	НОВІТНЯ КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ХАРЧОВИХ І КОРМОВИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ Каламан О. Б., к.е.н., доцент, Козак К. Б., к.е.н., доцент, Сгорова А. В., к.т.н., доцент, Струнова О. С., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	193
73.	АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ЇЇ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН Купріна Н.М., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	197
74.	ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ, ЯК СПОСІБ ЗБЕРЕЖЕННЯ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА Скляр Л. Б., к.е.н., доцент, Скляр В. Ю., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	200
75.	РОЗВИТОК ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ Іванченкова Л. В., к.е.н., доцент, Мацкевич К. О., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	203
76.	КОМПЕТИТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ ЗОВНІШНЬОГО ТА ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА Васьковська К.О., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	205
77.	ОСНОВНІ ФОРМИ ПРОЯВУ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Дерменжі Д.Ф., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса	207
78.	ОГЛЯД РИНКУ М'ЯСА ТА М'ЯСНОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ Петков О.І., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса	209
79.	ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Баранюк Х.О., аспірант, асистент, ОНАХТ, м. Одеса	212

МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15-16 жовтня 2019 р.

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА

ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових
технологій протоколом № 2 від 01.10.2019 р.

Підписано до друку 01.10.2019. Формат 60x84/16.
Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 13,15.
Тираж 500 екземплярів.

Видавництво «Друк Південь»
Тел.: 0972122975